

TANTÁRGYI ADATLAP

Pedagógiai pszichológia és személyiségfejlesztés

BMEGT52M119

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

Pedagógiai pszichológia és személyiségfejlesztés

Azonosító

BMEGT52M119

A tantárgy jellege

kontaktórás tanegysége

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	3
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

vizsga
érdemjegy

Kreditszám

5

Tantárgyfelelős

Neve *Beosztása* *Email címe*

dr. Séllei Beatrix egyetemi docens sellei.beatrix@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Ergonómia és Pszichológia Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu/>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar-HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: Mérnökstanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: 1

Szak: Közgazdászstanár (2 féléves) - 2021/22/1 félévtől

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: 1

Szak: Közgazdászstanár (4 féléves) - 2021/22/1 félévtől

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: 1

Szak: Mérnökstanár (4 féléves) - 2021/22/1 félévtől

Tantárgy szerepe: **Kötelező**

Ajánlott félév: 1

Közvetlen előkövetelmények

<i>Erős</i>	Nincs
<i>Gyenge</i>	Nincs
<i>Párhuzamos</i>	Nincs
<i>Kizáró feltételek</i>	Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőt véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2024. 11.04-én. Érvényes 2024.11.04-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a pedagógiai pszichológia fő témaköreit, a pedagógiai folyamatok szociálpszichológiai aspektusait, különös tekintettel a csoportfolyamatokra. Megismerjék a diákok tanulási folyamatainak pszichológiai hátterét és ismerjék az átlagtól eltérő tanulók jellemzőit, a megsegítési lehetőségeiket. Célja a kurzusnak, hogy tájékozottak legyenek a tanári szerep pedagógiai pszichológiai sajátosságaiban, a pedagógus lelki egészségvédelmében. Egy másik cél, hogy az elméleti ismeretek hozzájárulhassanak az oktatói munka hatékonyságához.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. Ismeri a személyiség legfontosabb elméleti megközelítéseit, a fejlődésre hatást gyakorló tényezőket, a szocializáció színtereit, a család, a kortársak és az iskola szerepét, hatását a tanulók személyiségének alakulására.
2. Ismeri a társas kapcsolatok életkoronkénti alakulását, a csoport fejlődés szakaszait, a csoporton belüli szerepeket, a csoport hatását a teljesítményre, a csoporton belüli kapcsolatok feltárására alkalmas legfontosabb pszichológiai módszereket.
3. Ismeri a tanulók életkorából adódó pszichológiai jellemzőket. Ismeri a figyelem, a tanulás, az emlékezés elméleti megközelítéseit és fejlődési sajátosságait és ezek hatását a pedagógiai folyamatokra.
4. Ismeri a motiváció főbb elméleteit, a teljesítménymotiváció alakulásában szerepet játszó hatásokat és a tanulók motiválásának lehetséges formáit.
5. Ismeri a tanulók értékelésének pszichológiai hatását, tájékozott a különböző értékelési módok előnyeivel és hátrányaival kapcsolatban.
6. Ismeri a hatékony osztálytermi kommunikáció különböző formáit, jellemzőit.
7. Ismeri a pedagógus szerephez kapcsolódó főbb pszichológiai vizsgálatok eredményeit.
8. Ismeri hogyan járulhatnak hozzá a pszichológiai megközelítések a tanulás és tanítás folyamatához, pedagógusként hogyan tudja ezeket alkalmazni.
9. Ismeri az iskolai konfliktusok kezelésének lehetőségeit, tájékozott a serdülőkori devianciákkal kapcsolatban.

Képesség

1. Képes a személyiségfejlődésével kapcsolatos elméleti tudás birtokában a tanulók személyiségéhez igazodó egyéni bánásmód kialakítására.
2. Képes a tanulók viselkedésének elemzésére, az érzelmi-értelmi fejlődés elősegítésére.
3. Képes a csoportok működésével kapcsolatos ismereteket felhasználva a közösségépítésre, a csoporton belüli konfliktusok hatékony kezelésére, a csoporton belüli együttműködés elősegítésére.
4. Képes a szaktárgy oktatása során megfelelően kommunikálni, a tanítás során alkalmazni a pszichológiai ismereteket.
5. Képes a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó oktatási folyamat megtervezésére, a tanulók jellemzői-hez igazodó hatékony módszerek kiválasztására, a differenciálásra.
6. Az elméleti ismereteket képes felhasználni a tanulók egyénre szabott motiválása során, képes a figyelem, az érdeklődés fenntartására.
7. Képes a tanulók egyéni adottságaihoz igazodó értékelési módok kiválasztására, az értékelő visszajelzés olyan formájára, amely hozzájárul a tanuló személyiségfejlődéséhez.
8. Képes a hatékony kommunikációra és a kommunikációs nehézségekből adódó konfliktusos helyzetek megfelelő kezelésére.
9. Képes a pedagógusi szerepben megélt tapasztalatok önreflexív elemzésére és ez alapján a fejlődésre.
10. Képes önállóan alkalmazni az elméleti ismereteket a szakmai munkájának hatékony szervezéséhez.

Attitűd

1. Nyitott a tanulók személyiségfejlesztésére, érzékeny a tanulók problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztéshez szükséges feltételek biztosítására.
2. Szociálisan érzékeny, nyitott jellemzi a különböző csoportokkal szemben.
3. Előítéletmentesen törekszik a különböző csoportokhoz tartozó tanulókkal való munkára. Együttműködő a feladatok végzése során.
4. Előítéletektől mentesen igyekszik az oktatási helyzeteket kezelni.
5. Nyitott az önfejlesztésre, tapasztalatszerzésre, elkötelezett a tanulók tanulási képességének fejlesztése iránt.
6. Törekszik az egyéni és a csoport sajátosságok figyelembe vételére a tanulási- tanítási módszerek alkalmazása során.
7. Motivált a tanulók reális, fejlődést szolgáló értékelésére.
8. Asszertív és hiteles a kommunikációjában. Elkötelezett a konfliktusos helyzetek, problémák feltárása és hatékony kezelése iránt.
9. Törekszik az önismerete fejlesztésére, az önreflexióra a pedagógusi munkája során.
10. Felelősséget vállal a szakmai munkájáért, együttműködő partnere a kollégáknak, önálló munkára képes szakember.

Önállóság és felelősség

1. Szakmai önreflexió és önkritika jellemző rá.
2. Felelősséget vállal a szakmai munkájáért.
3. Nyitottan fogadja a megalapozott kritikái észrevételeket.
4. Gondolkodásában a különböző szakmai területek ismereteinek összekapcsolása jelenik meg.
5. Együttműködő partnere a kollégáknak, önálló munkára képes szakember.

Oktatásmódszertan

Előadások, prezentációk, egyéni és csoportmunkák, kommunikáció írásban és szóban, IKT eszközök és technikák használata, viták, önállóan készített feladatok.

Tanulástámogató anyagok

- Kötelező irodalom
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva (szerk.) (2017). Pedagógusok pszichológiai kézikönyve. I-III. kötet. Budapest: Osiris Kiadó
- Ajánlott irodalom – suggested literature:
- Ááry- Tamás Lajos, Aronson, J. (szerk.) (2010): Iskolai veszélyek. Budapest: CompLex Jogi és Üzleti Kiadó.
- Aronson, E. (2009): Columbine után. Az iskolai erőszak szociálpszichológiája. Budapest: AB Ovo Kiadó.
- Balogh László (2006): Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban. Budapest: Urbis Kiadó
- Ferenczi Zoltán (2003): Drogprevenció, pedagógus, iskola. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó
- Kósáné Ormai Vera, Horányi Annabella (2006): Mi, pedagógusok. Kérdések önmagunkhoz. Budapest: Flaccus Kiadó
- Kósáné Ormai Vera (2015). A mi iskolánk. nevelépszichológiai módszerek az iskolai belső értékelésében. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó
- Mérei Ferenc (1996): Községek rejtett hálózata. Budapest: Osiris Kiadó
- Mészáros Aranka (szerk.) (2004): Az iskola szociálpszichológiai jelenséglála. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- N. Kollár Katalin, Szabó Éva (Szerk.) (2004): Pszichológia pedagógusoknak. Budapest: Osiris Kiadó
- Paksi Borbála, Demetrovics Zsolt (szerk.) (2011): Drogprevenció és egészségfejlesztés az iskolában. Budapest: L'Harmattan Kiadó
- Ranschburg Jenő (2010): A mélységlből kiáltok. Depresszió, öngyilkosság és kábítószer a serdülőkorbán. Budapest: Saxum Kiadó.
- Tóth László (2004): Pszichológiai vizsgálati módszerek a tanulók megismeréséhez. Debrecen: Pedellus Kiadó
- Vajda Zsuzsanna, Kosa Éva (2005): Neveléslélektan. Budapest: Osiris Kiadó
-

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése évközi beadandó dolgozat, a foglalkozásokon tanúsított aktív részvétel és a félév végi írásbeli vizsga alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: Részteljesítmény-értékelés (házi feladat): az elsajátított kompetenciaelemek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az egyénileg készített házi dolgozat, amelynek tartalmát, követelményeit, beadási határidejét és értékelési módját a tantárgy oktatója határozza meg. A vizsga elemei: Írásbeli teljesítményértékelés (vizsga): a félév során tárgyalt témakörök ismereteinek számonkérése és gyakorlati alkalmazásának ellenőrzése adott pedagógiai szituációk esetében.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- részteljesítmény értékelés (házi feladat): 30

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- online írásbeli vizsga: 70

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az aláírás megszerzésének feltétele, hogy a 3.3. pont szerint megszerezhető pontszám legalább 50%-át elérje a hallgató

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	96
Jeles	86-95%
Jó	71–85%
Közepes	56–70%
Elégséges	40–55%
Elégtelen	40% alatt (20 pont alatt)

Javítás és pótlás

A házi feladat – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – késedelmesen a pótlási időszak első keddjén, 12:00-ig adható be vagy az előadónak elektronikus formában küldhető meg. Az írásbeli vizsgák a TVSZ szerint pótolhatók és javító jelleggel ismételtethők.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel a kontakt tanórákon	70
házi feladat elkészítése	25
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	15
vizsgafelkészülés	40
Összesen	150

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtanács véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2024. 11.04-én. Érvényes 2024.11.04-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények eléréséhez a tantárgy a következő tematikai blokkokból áll. Az egyes félévekben meghirdetett kurzusok sillabuszaiban e témaelemeket ütemezzük a naptári és egyéb adottságok szerint

- 1 A pedagógiai pszichológia célja, főbb témakörei, módszerei. A fejlődés, fejlődést magyarázó elméletek. Személyiség fogalma, személyiségelméletek, fejlődési modellek. Tanulók megismerése- pedagógiai pszichológiai módszerek.
- 2 A szocializáció fogalma, szinterei, a családi szocializáció. A kötődés és a szülői nevelési stílus szerepe, hatása. Családi örökségeink.
- 3 Az én fogalma, éntudat, énkép fejlődése. Az énkép és az iskolai teljesítmény kapcsolata. Énkép-máskép, szereptorta.
- 4 Az identitás alakulása, a serdülőkor, fiatal felnőttkor pszichológiai jellemzői. A média szerepe a serdülők szocializációjában.
- 5 A kortársak szerepe, társas kapcsolatok alakulása, csoportszerveződés, csoportszerepek. A társas kapcsolatok fejlesztésének lehetősége. Szociometria.
- 6 Normaalkulás, engedelmesség és csoporthoz igazodás. Feladatvégzés csoportban.
- 7 Aktivációs szint, tudatállapotok, figyelem. A figyelem fejlesztési lehetőségei.
- 8 Tanulás és emlékezés. Tanulási stílus, tanulási szokások, emlékezet fejlesztési lehetőségei.
- 9 Érzelmek és motiváció, teljesítménymotiváció. Félelem és szorongás az iskolában, érzelmi intelligencia.
- 10 Személypercepció, attribúció, egyének és csoportok megítélése, sztereotípiák. Előítélet kezelésének lehetőségei.
- 11 Konfliktusok az iskolában, iskolai erőszak. Hatékony kommunikáció és konfliktuskezelés.
- 12 A tanári szerep: hatalom és tekintély problémái: vezetés, fegyelmezés. A tanulók értékelése. Pedagógus mentálhigiéné, szakmai ártalmak, munkahelyi stressz. A tanári kiégés prevenciója.
- 13 Egészségfejlesztés, egészségnevelés, pszichés jóllét az iskolában. Iskolai tehetséggondozás, hátrányos helyzetű tanulók, multikulturális pedagógiai pszichológia.
- 14 Az átlagtól eltérő tanulók az iskolában, serdülőkori devianciák. A pedagógus lehetőségei a serdülőkori problémák felismerésében.

További oktatók

Rácz-Mészáros Ágnes megbízott előadó / lecturer agnes.raczmeszaros@gmail.com

Oroszné dr. Perger Mónika adjunktus / assistant lecturer perger.monika@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Ergonómia és Pszichológia Tanszék vezetője hagyja jóvá.